

СХВАЛЕНО

Рішення педагогічної ради

Сапанівської гімназії

Протокол № 1 від 29.08.2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Сапанівської гімназії

\_\_\_\_\_ Тетяна АНТОНЮК

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА  
САПАНІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ  
КРЕМЕНЕЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ  
НА 2025-2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

## **ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

### **РОЗДІЛ І**

1. Загальні положення освітньої програми. Пояснювальна записка.....2
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати здобуття загальної середньої.....4

### **РОЗДІЛ ІІ**

1. І рівень початкова освіта.....5
2. Вимоги до дітей, які розпочинають навчання в початковій школі.....7
3. Форми організації освітнього процесу.....9
4. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.....9
5. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.....14
6. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти...15

### **РОЗДІЛ ІІІ**

1. Загальні положення.....16
2. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою для 5-7 класів НУШ.....22
3. Загальний обсяг річного навчального навантаження для 5-8 класів із навчанням українською мовою навчання.....22
4. Навчальні плани для учнів 5-8 класів Сапанівської гімназії.....23
5. Навчальні програми.....24
6. Організація освітнього процесу.....25
7. Опис інструментарію оцінювання.....28

### **РОЗДІЛ ІV**

1. Загальні положення освітньої програми ІІ рівня.....33
2. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 9 класе та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.....35
3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.....36
4. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.....39
5. Перелік освітніх галузей.....39
6. Форми організації освітнього процесу.....40
7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти...42

### **РОЗДІЛ V**

1. Модель випускника.....43
2. Навчальні плани та їх обґрунтування.....45
3. Особливості організації освітнього процесу.....47
4. Показники реалізації освітньої програми.....48

## **РОЗДІЛ І.**

### **1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА**

Сапанівська гімназія Кременецької міської ради Тернопільської області знаходиться в комунальній власності, є юридичною особою, має печатку, штамп, ідентифікаційний номер.

Засновником навчального закладу є Кременецька міська рада.

Навчальний заклад у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", Концепцією «Нова Українська школа», постановами Кабінету Міністрів, наказами Міністерством освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, Статутом школи, перспективним та річним планом роботи, іншими нормативно-правовими актами.

В 2025/2026 н.р. в школі буде навчатися 143 учнів у 9 класах.

Сапанівська гімназія здійснює освітній процес за трьома рівнями освіти згідно Закону України «Про освіту»:

- перший рівень – початкова освіта – 1 – 4 класи, тривалістю 4 роки
  - другий рівень – базова середня освіта – 5 – 9 класи, тривалістю 5 років
- Режим роботи – заклад працює за п'ятиденним робочим тижнем.  
Мова навчання – українська.

Навчальні заняття організовані за семестровою системою

1. Структура навчального року:

- I семестр з 01.09.2025 р. по 23.12.2025 р.
- II семестр з 19.01.2026 р. по 05.06.2026 р.
- осінні канікули – з 30 жовтня по 02 листопада 2025 року ;
- зимові канікули – з 24 грудня 2024 року по 18 січня 2026 року;
- великодні канікули з 08 квітня по 14 квітня 2026 року;
- додаткові канікули для учнів 1 класу – з 23 лютого по 01 березня 2026 р.,

Як передбачено ст. 34 Закону України «Про загальну середню освіту», навчальний рік закінчується проведенням Державної підсумкової атестації випускників початкової і базової школи та складанням ЗНО/НМТ для учнів 11 класу. По закінченню навчального року здійснюється річне оцінювання навчальних досягнень усіх класів.

Встановлено таку тривалість уроків:

- 1 клас – 35 хв.
- 2 – 4 класи – 40 хв.
- 5 – 9 класи – 45 хв.

В умовах воєнного стану безперервна тривалість навчальних занять при організації дистанційного навчання у синхронному форматі не повинна перевищувати для учнів:

- 1-2 класів – 2 навчальних занять по 30 хвилин або 3 – по 20 хвилин;

3-4 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 30 хвилин, або 4 – по 20 хвилин;

5-6 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 35 хвилин, або 4 – по 25 хвилин;

7-9 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 40 хвилин, або 4 – по 30 хвилин, або 5 – по 25 хвилин;

Головною метою освітнього закладу є надання якісних освітніх послуг, всебічного розвитку, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, формування в учнів компетентностей, визначених Законом України "Про освіту" та державними стандартами.

Освітня програма адресована здобувачам освіти, педагогам та батькам, мета якої забезпечення доступності та підвищення якості освіти через оновлення змісту та реалізацію Нової української школи.

#### **Освітня програма Сапанівської гімназії визначає:**

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчального плану. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативну складову навчального плану закладу освіти визначено самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображено в навчальному плані закладу освіти.

Навчальний процес у школі відбуватиметься на основі нормативно – правових документів щодо організованого початку нового 2024/2025 навчального року, а саме:

1. Постанови Кабінету Міністрів України від 20.08.2025 № 1003 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні» 2025/2026 навчальний рік в закладах загальної середньої освіти.

2. Листа МОН від 22.08.2025 № 1/17526-25 перший урок у новому 2025/2026 навчальному році.
3. Наказом МОН від 07.08.2024 № 1112 затверджено Порядок та умови здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні.
4. Лист МОН від від 22.08.2025 № 1/17526-25« Про структуру і тривалість навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними та форми організації освітнього процесу».
5. Листом МОН від 22.08.2025 № 1/17500-25 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання».
6. Листа МОН від 13.08.2025 №1/16828-25 МОН «Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у 2025/2026 навчальному році».
7. Листа від 14.03.2025 №1/4895-25 «Щодо окремих питань оцінювання результатів навчання учнів 5-8 класів відповідно до вимог Держстандарту базової середньої освіти»
8. . Наказами МОН від 15.04.2025 № 570 та від 23.04.2025 №614 «Про порядок переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання.
9. Наказу МОН від 07.08.2024 № 1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні».
10. Наказ МОН від 20.05.2024 №714« Про затвердження змін до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти».
11. Лист МОН від 05.06.2024 № 1/9930 «Про роз'яснення щодо формування мережі та розподілу освітньої субвенції».
12. Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.07.2023 №1351 № «Про Порядок проведення медичного огляду дітей та інших осіб для зарахування їх до закладу освіти, дитячого закладу оздоровлення та відпочинку».
13. Наказом МОН від 09.08.2024 №1120 «Про Типову освітню програму для 5 - 9 класів закладів загальної середньої освіти».
14. Наказ МОН від 01.04.2022 №289 «Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів НУШ».
15. Наказ МОН від 22.08.2024 № 1185 “Про скорочення строку дії грифів “Рекомендовано Міністерством освіти і науки України”.
16. Лист МОН №1/13007-24 від 22.07.2024 “Про методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах”.
17. Наказ Міністерства внутрішніх справ та Міністерства освіти і науки України від 18.08.2023 № 685/1013 «Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти».

18. Постановою КМУ від 02.08.2024 № 866 «Про затвердження Методики оцінки ризиків безпеки в системі освіти, пов'язаних із збройною агресією Російської Федерації проти України.»

19. Наказом МОН від 03.06.2025 №808 затверджено зміни до деяких нормативних актів міністерства, зокрема до наказу від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах»

## **2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

**Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.** Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть здобувати загальну середню освіту в інклюзивному класі та індивідуально.

## **РОЗДІЛ II**

### **1. І РІВЕНЬ (ПОЧАТКОВА ОСВІТА)**

2025-2026 навчальному році організація освітнього процесу в початкових класах здійснюється відповідно до: Закону України «Про освіту» Закону України «Про повну загальну середню освіту», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 (зі змінами від 24 липня 2019 р. №688), наказу Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 №563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні», орієнтуючись на наказ Міністерства освіти і науки України від

07.08.2024р. №1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні» та відповідно до оновлених, Типових освітніх програм для 1класу закладів загальної середньої освіти, розроблених під керівництвом О.Я. Савченко, Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. для 2 класу (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22), Типова освітня програма розроблена під керівництвом Шияна Р.Б. для 3-4 класів (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22).

Освітня програма Сапанівської гімназії Кременецької міської ради Тернопільської області I рівня (початкова освіта) розроблена відповідно до даних документів.

Реалізація змісту Типових освітніх програм для учнів 1-х, 2-х, 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти здійснюється за допомогою підручників, що мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», їх електронних версій.

З 1 вересня 2025 року максимальна наповнюваність початкових класів державних і комунальних закладів загальної середньої освіти може становити не більше ніж 24 учні (відповідно до частин першої та другої статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

За умов використання різних форм навчання посилюється значення навчання щодо безпеки в інтернеті.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь, відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Освітня програма початкової освіти Сапанівської гімназії окреслює підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів, спланованих і організованих для досягнення учнями визначених результатів навчання.

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між галузями знань та навчальними предметами за роками навчання, логічна послідовність їх вивчення;
- форми організації освітнього процесу;
- деталізований опис інструментарію формувального (поточного) оцінювання;
- перелік і пропонований зміст освітніх галузей;

- очікувані результати навчання учнів, подані в рамках навчальних програм з урахуванням вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти згідно з Державним стандартом початкової освіти і змінами до нього;
- опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання; науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі наскрізні вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Освітньої програми рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

## **2. ВИМОГИ ДО ДІТЕЙ, ЯКІ РОЗПОЧИНАЮТЬ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»), враховуючи досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довірливості поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання - *фізичної; соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося 7 років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося 6

років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться 6 років до 1 грудня поточного року.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов (з іншого віку). Освітня програма для них може мати корекційно-розвивальний складник. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між галузями знань та навчальними предметами за роками навчання, послідовність їх вивчення визначено у річному навчальному плані Сапанівської гімназії. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3477 годин/навчальний рік: для 1-го класу - 782 год/навчальний рік, для 2-го класу - 875 год/навчальний рік; для учнів 3-4-х класів - по 910 годин/навчальний рік.

Відповідно до української мови навчання у Сапанівській гімназії використовується типовий навчальний план початкової освіти дня закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання (додаток).

Освітня програма зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

На основі освітньої програми Сапанівська гімназія складає на кожен навчальний рік річний навчальний план з конкретизацією варіативного складника, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантного, так і варіативного складників.

Тривалість уроків у закладах освіти становить: у перших класах – 35 хвилин, у других – четвертих класах – 40 хвилин. Заклад освіти може обрати інші, окрім уроку, форми організації освітнього процесу. Вибір має зумовлюватися дидактичною доцільністю, матеріально-технічною базою закладу, підготовкою вчителя та враховувати індивідуальні особливості учнів. Задля реалізації інтегративного підходу у змістовому забезпеченні освітнього процесу, заклад загальної середньої освіти може по-різному комбінувати навчальний час у межах загальної кількості навчальних годин, визначених освітньою програмою.

Учителі початкових класів під час вибору завдання для самопідготовки враховують часові затрати дитини у співвіднесенні з вимогами Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом

МОЗ 25.09.20р. №2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.11.20р. за №1111/35394).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» і змінами до нього години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя.

З метою організації освітнього процесу з урахуванням навчальних можливостей і потреб учнів класу доцільно зберігати гнучкість календарно-тематичного плану протягом року й, за потреби, змінювати терміни опрацювання програмових тем відповідно до результатів засвоєння учнями навчального матеріалу. Водночас під час коригування календарно-тематичного плану необхідно передбачити можливість опанування програмового матеріалу на кінець кожного циклу навчання відповідно до очікуваних результатів освітніх програм закладу освіти. Для цього можна використовувати резервний час програм, що передбачено Державним стандартом початкової освіти (пункт 26) на власний розсуд.

У межах навчальних годин відповідно до освітньої програми виділено час на проведення навчально-пізнавальної практики, екскурсій.

### **3. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, інтерактивні форми і методи навчання - дослідницькі, інформаційні, проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуативні вправи, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Однією із форм створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі, актуалізації в учнів мотивації до навчальної діяльності є ранкові зустрічі. У 2025/2026 навчальному році доцільно розширити їх змістове наповнення. Під час ранкових зустрічей вчителі знайомлять учнів з правилами дій в період надзвичайних ситуацій, у тому числі в період воєнного часу. Актуальними в цей час є теми особистої безпеки в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, користування засобами захисту

від її наслідків, вивчення правил пожежної, мінної безпеки та основ цивільного захисту.

На ранкову зустріч вчителі відводять перші 10-15 хвилин навчального дня, що радимо врахувати під час розроблення розкладу дзвінків для 1-4 класів. Решту часу навчального дня розподілено між уроками та перервами відповідно до кількості годин навчального плану, що є академічними годинами, та тривалості уроків, визначеної у Законі України «Про загальну середню освіту».

#### **4. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формульовального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

У перші тижні навчального року вчителі початкових класів діагностують засвоєння учнями 2,3,4 класів вивченого матеріалу.

У 2025-2026 н.р. оцінювальну діяльність здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом МОН України від 13.07.21р. №813.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

У 1-4 класах закладів загальної середньої освіти здійснюють формульовальне та підсумкове(річне) оцінювання.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2-х класах підлягають вербальній оцінці(оцінювальне судження), у 3-4-х класах за рішенням педагогічної ради буде застосовуватися рівнева оцінка, яка є оцінювальним судженням із зазначенням рівня результату навчання.

У 2025-2026 навчальному році залишаються актуальними методичні рекомендації, розроблені Міністерством освіти і науки України щодо заповнення класного журналу учнів початкових класів( наказ Міністерства освіти і науки України від 07.12.2018 № 1362). та методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти (Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813).

Фіксацію результатів оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюють відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінювання

результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, що затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 №813, та роз'яснень до них, викладених у цьому документі в окремому розділі. Ведення класних журналів здійснюється в електронній системі, без дублювання інформації на паперових носіях.

У початковій школі не проводиться семестрове (проміжне) оцінювання навчальних досягнень учнів. Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляються навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітній програмі, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання. Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формування оцінювання.

Визначення підсумкової оцінки за рік вчителі визначають з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання. Підсумкову(річну) оцінку визначати з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Технологічна», «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», здійснюється шляхом узагальнення даних, отриманих під час формування оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату.

У Свідоцтві досягнень у розділі «Характеристика навчальної діяльності» зазначається характеристика особистих досягнень, активність дитини, самостійна робота на уроці, співпраця з іншими учнями, тому в особовій справі учня/учениці характеристику не записують.

**Формувальне оцінювання** має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях (до листів МОНУ від 18.05.2018 № 2.2.-1250, від 21.05.2018 № 2.2.-1255 "Методичні рекомендації щодо формування оцінювання учнів 1 класу", наказів МОНУ від 27.08.2019 №1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання учнів другого класу», від 16.09.2020 №1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи»).

**Підсумкове оцінювання** передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Формувальне оцінювання здійснюють з метою отримання інформації про досягнення учнів задля прийняття рішень про наступні кроки в навчанні як учителем, так і учнем. Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- постійного педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів та коментарів самого учня, інших учнів, учителя;
- застосування різних прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття, розуміння, застосування учнями навчального матеріалу;
- визначення динаміки нарощування якісних показників результатів навчання у поточній навчальній діяльності;
- поточного аналізу змістового накопичення учнівського портфолію; самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів; співбесіди із батьками учнів задля врахування їх думки щодо особистісного розвитку та соціалізації тощо.

Оцінювання особистих досягнень учня відбувається вербально відповідно до шкали оцінювання у свідоцтві досягнень: має значні успіхи; демонструє помітний прогрес; досягає результату з допомогою вчителя; потребує значної уваги і допомоги.

Вербальні оцінки (1-4-ті класи) та рівневі (3-4-ті класи) особистісних досягнень фіксуються у свідоцтві досягнень.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу та якості освіти. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

### **Перелік освітніх галузей для 1- 4 класів, які працюватимуть за НУШ**

- Мовно-літературна, у тому числі:
- Українська мова та література; (МОВ)
- Іншомовна освіта (ІНО)
- Математична (МАО)
- Природнича (ПРО)
- Технологічна (ТЕО)
- Інформатична (ІФО)
- Соціальна і здоров'язберезувальна (СЗО)
- Громадянська та історична (ГІО)
- Мистецька (МІО)
- Фізкультурна (ФІО)

### ***Перелік освітніх галузей і їх завдань для 1-4 класів***

Мета і завдання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова та література) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (7 год/тижд. у 1-2 класах та 5 год/тижд. у 3-4 класах) і «Я досліджую

світ» (8 год/тиждень у 2-4 класах та 3 год/тиждень у 1 класі).

*Іншомовна освіта* як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (2 год/тиждень у 1 класі та 3 години в тиждень у 2,3,4 класах).

Мета і завдання:

- математичної освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Математика» (5 год/тижд. у 1 – 4 класах );
- *природничої освітньої галузі* реалізується через навчальний предмет «Я досліджую світ» (2 год/тижд.);
- *соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети «Я досліджую світ» (1 год/тижд.);
- *технологічної освітньої галузі* реалізується через навчальний предмет «Трудове навчання» (1 год/тижд.);
- *інформатичної освітньої галузі* реалізується через навчальний предмет «Інформатика» (1 год/тиж. у 2 - 4 класах) та через навчальний предмет «Я досліджую світ» у 2 класі – 1 година;
- *мистецької освітньої галузі* реалізуються через навчальні предмети: «Образотворче мистецтво» (1 год/тижд.) і «Музичне мистецтво» (1 год/тижд. у 1-4 класах);
- *фізкультурної* — через навчальний предмет «Фізична культура» (3 год/тижд.) і «Хореографія» - 1 год.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для 1-4 класів наведено в Додатку 1.

**Логічна послідовність вивчення предметів розкривається** у Типовій освітній програмі для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я.

У початковому курсі мовно-літературної галузі виділено такі змістовні лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовні явища». Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

1-2 класи - інтегрований курс «Українська мова».

3-4 класи - навчальні предмети «Українська мова», «Літературне читання».

Освітня галузь «Іншомовна» реалізується через окремий предмет - «Іноземна мова» (англійська).

Освітня галузь "Математична" реалізується через окремий предмет, відповідно, - "Математика". Реалізація мети і завдань початкового курсу математики здійснюється за такими змістовими лініями: «Числа, дії з

числами. Величини», «Геометричні фігури», «Вирази, рівності, нерівності», «Робота з даними», «Математичні задачі і дослідження».

Освітні галузі «Природнича», «Соціальна і здоров'язбережувальна», «Громадянська та історична». Зазначені освітні галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» за різними видами інтеграції (тематична, процесуальна, міжгалузева; в межах однієї галузі; на інтегрованих уроках, під час тематичних днів, в процесі проектної діяльності) за активного використання міжпредметних зв'язків, організації різних форм взаємодії учнів. Для розв'язання учнями практичних завдань у життєвих ситуаціях залучаються навчальні результати з інших освітніх галузей.

Освітня галузь «Інформатична» реалізується через окремий предмет, відповідно, - «Інформатика» з 2 класу.

Зміст технологічної освітньої галузі реалізується через навчальний предмет «Дизайн і технології». Реалізація мети і завдань навчального предмета здійснюється за такими змістовими лініями: «Інформаційно-комунікаційне середовище», «Середовище проектування», «Середовище техніки і технологій», «Середовище соціалізації».

Освітня галузь «Фізкультурна» реалізується окремим предметом «Фізична культура», мета і завдання якого реалізується за такими змістовими лініями: «Рухова діяльність», «Ігрова та змагальна». Мистецька освітня галузь реалізується через предмети вивчення за окремими видами мистецтва: музичне мистецтво, образотворче мистецтво за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Національно-патріотичне виховання наскрізно пронизує весь освітній процес, органічно поєднує національне, громадянське, моральне, родинно-сімейне, естетичне, правове, екологічне, фізичне, трудове виховання та базуватися на національній історії, реалізовуватися з урахуванням пізнавальних можливостей та психологічно-вікових особливостей учнів певного класу. Щодня в закладі освіти, проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії. Проводяться бесіди з учнями, про те, що держава та громадянське суспільство роблять усе можливе для відновлення миру та порядку в країні, відбиття зовнішньої агресії проти України, що лише в національній єдності та національній гідності наша сила й незламність. Обов'язковим елементом таких бесід є обговорення поведінки під час повітряних тривог, правил безпеки в умовах війни тощо.

## **5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ**

Освітня програма початкової освіти Сапанівської гімназії передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати

вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Очікуванні результати навчання здобувачів освіти подано за змістовними лініями з урахуванням вимог до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно- комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

## **6. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності: 9 вчителів, які працюють у 1-4 класах:
  - старших вчителів – 3 ;
  - спеціалістів вищої категорії – 5 ;
  - спеціалістів I категорії – 1 ;
  - спеціалістів II категорії – 1 ;
  - спеціалістів – 2;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма початкової школи Сапанівської гімназії передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

## **РОЗДІЛ III.**

### **1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

Освітня програма для 5-8-х класів НУШ Сапанівської гімназії розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. Освітня програма закладу окреслює обов’язкові та рекомендовані підходи в освітній діяльності закладу на адаптаційному циклі (5-6 класи) та циклі базового предметного навчання (7-9 класи) базової середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (7-9 класи) (в годинах), його розподіл між освітніми галузями у 2025-2026 навчальному році.

Освітня програма включає:

- навчальні плани;
- перелік модельних навчальних програм;
- форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Для реалізації мети діяльності даного закладу загальної середньої освіти освітню програму на 2025/2026 навчальний рік розроблено відповідно до таких документів:

- Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;
- Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23 червня 2024 року № 841 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394;
- Концепції Нової української школи схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 № 988-р «Про схвалення Концепції

реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»)

- Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898,

- Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235),

*Наказів Міністерства освіти і науки України:*

- від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»,

- від 20 лютого 2002 року № 128 «Про затвердження нормативів наповненості груп, класів загальноосвітніх шкіл та порядку поділу на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах»;

- від 08.06.2018 р. № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»;

- від 15.05 2023 р. № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

- від 02.08.2024 р. № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»;

- від 09.09.2022 р. № 805 «Про затвердження положення про атестацію педагогічних працівників»;

- від 07.08.2024 року № 1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»

- Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518;

- Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;

- Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);

- Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16.04.2018 № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня

2018р за № 564/32016;

➤ Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 №762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;

Листів Міністерства освіти і науки України:

➤ від 16.03.2022 №1/3472-22 «Про виконання Указу Президента України Володимира ЗЕЛЕНСЬКОГО від 16.03.2022 №143/2022».

➤ Листа МОН від 05.04.2024 р. № 1/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/2025 року»;

➤ Листа МОН від 22.07.24 року № 1/13007-24 «Про методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах».

➤ Стратегії розвитку школи на 2025-2030 роки.

Для реалізації варіативної складової навчальних планів на підставі рішення педагогічної ради заклад освіти використовує в освітньому процесі навчальні програми факультативів, які мають відповідний гриф МОН включені до Переліку навчальної літератури та навчальних програм у попередні роки.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» на період тривалості воєнного стану призупиняється дія положення частини третьої статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» в частині тривалості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти неменше 175 навчальних днів. 2025/2026 навчальний рік може тривати більше або менше 175 днів.

Під час розроблення Освітньої програми для 5-8-х класів враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладу загальної середньої освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Освітня програма розроблена на основі Типової освітньої програми затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної

середньої освіти» від 19.02.2021 року №235, відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та:

- відповідає структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;
- визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (7 класи) (в годинах), його розподіл між освітніми галузями на 2024-2025 рік навчання;
- містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів Типової освітньої програми і передбачає перерозподіл годин (у визначеному обсязі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім української мови та фізичної культури) певної освітньої галузі;
- містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом в освітньому процесі.

Освітня програма для 5-8-х класів, згідно із частиною четвертою статті 7 Закону України «Про освіту», частиною дев'ятою статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту», передбачає викладання одного чи декількох навчальних предметів (інтегрованих курсів) поряд із державною мовою англійською чи іншою офіційною мовою Європейського Союзу.

Реалізація призначення закладу здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- гуманізм як норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною;
- інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу;
- визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості;
- створення сприятливих умов для формування й розвитку в дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує;
- урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини.

Завдання освітніх 5-8-х класів реалізуються на основі тематичного планування за принципом методичного конструктора та інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу. Основними формами організованої освітньої діяльності 5-8-х класів є щоденні інтегровані заняття, підгрупові предметні заняття, індивідуально-групові

заняття різної пізнавальної та продуктивної спрямованості. Цілісне бачення та структура тематичних циклів, за якими будується освітній процес, відображаються у плануванні за принципом методичного конструктора. Зберігаючи наступність ізпочатковою школою, забезпечуємо подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формуємо здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Зміст програми дає можливість формування в школярів таких ключових компетентностей:

- 1) **вільне володіння державною мовою**, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) **здатність спілкуватися українською та англійською мовами**, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) **математична компетентність**, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) **компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій**, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) **інноваційність**, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) **екологічна компетентність**, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) **інформаційно-комунікаційна компетентність**, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності в навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) **навчання упродовж життя**, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) **громадянські та соціальні компетентності**, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність у житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) **культурна компетентність**, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття й розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) **підприємливість та фінансова грамотність**, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

## **2. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ДЛЯ 5-8 КЛАСІВ НУШ**

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти для 5 класу Сапанівської гімназії розпочинають учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу освіти, досягли результатів навчання, визначених у

Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено свідоцтвом досягнень.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та /або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом директора створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

### **3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ РІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ДЛЯ 5-7-Х КЛАСІВ ІЗ НАВЧАННЯМ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.**

Метою діяльності закладу є: забезпечення єдиної лінії розвитку особистості школяра; формування духовної культури та цілісних світоглядних уявлень людини. Мова навчання – українська.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для 5-8 класів становить 4725 год./навчальний рік, відповідно у 5-му класі – 1067,5 год./навчальний рік, у 6-му класі – 1172,5 год./навчальний рік, у 7-му класі – 1225 год./навчальний рік, у 8-му класі – 1260 год./навчальний рік.

### **4. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ ДЛЯ УЧНІВ 5-8 КЛАСІВ САПАНІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ**

Робочі навчальні плани для 5-8 класів розроблено за Типовою освітньою програмою для 5-7 класів, затвердженою наказом МОН на основі типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН № 235 від 19.02.2021 р.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого і другого років адаптаційного циклу базової середньої освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план 5-8-х класів передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту.

Навчальні плани містять:

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі;
- розподіл навчального навантаження між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення;

➤ додаткові години для вивчення німецької мови.

На вивчення другої іноземної мови у 5-8-х класах як вибіркового освітнього компоненту (німецька) виділено 2 год за рахунок перерозподілу годин навчального навантаження між освітніми компонентами.

З метою забезпечення виконання навчальної програми і уникнення перенавантаження школярів, проведено перерозподіл годин:

- інтегрований курс «Здоров'я безпеки та добробут» у 5,6,8 класах по 0,5 год.
- українська мова у 5,7, 8 класах по 0,5 год;
- англійська мова у 5,6 класах по 0,5 год
- зарубіжна література у 5-8 класах по 0,5 год;
- українська література у 5-8 класах по 0,5 год;
- алгебра і геометрія у 7-8 класах по 0,5 год;
- географія у 6 класі - 1 год;
- інтегрований курс природничої освітньої галузі «Пізнаємо природу» у 5 класі 0,5 год, у 6 класі 1 год;
- інформатика у 5-8 класах по 0,5 год;
- образотворче мистецтво у 5-7 класах по 0,5 год;
- музичне мистецтво у 5-7 класах по 0,5 год;
- технології у 5-6 класах по 1 год;
- історія України у 7 класі - 0,5 год;
- всесвітня історія у 7-8 класах по 0,5 год;
- курс «Історія України. Всесвітня історія» у 6 класі – 1 год.
- використати години на розширення предмету українська мова у 9 класі – 1 год.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 03.06.2025 № 808 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах».

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальних планах 5-8-х класів не перевищує загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом, з дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження учнів.

Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюватиметься не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Здоров'я, безпека та добробут», а інтегруватиметься у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу освіти за 5-денним навчальними тижнем. Вивчення предметів, які мають неповну кількість

годин на тиждень (1,5) буде проводитись протягом навчального року. Вивчення предмета «Громадянська освіта», який має неповну кількість годин на тиждень (0,5) буде проводитись протягом другого семестру.

Змістове наповнення предметів «Фізична культура», «Технології» сформовано з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення.

## **5. НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ**

У Сапанівській гімназії педагоги в 5-8 класах використовують модельні навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом від 12.07.2021 № 795 (Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки України).

### **Перелік модельних навчальних програм для 5-8-х класів у 2025/2026 навчальному році (додаток 2).**

Спираючись на модельні навчальні програми, учителі школи розробили навчальні програми предметів, інтегрованих курсів, що містять опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, інтегрованих курсів здійснюється шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів вивчення кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми розроблені на основі модельних навчальних програм, погоджені на засіданнях методичних об'єднань (протокол № 01, від 25.08.2025 р.) та схвалені педагогічною радою закладу освіти (протокол № 01 від 25.08.2025р.)

## **6. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Освітній процес у 5-8-х класах закладу освіти організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Освітня програма Сапанівської гімназії передбачає досягнення здобувачів освіти сукупності компетентностей, що є базою для подальшого особистісного розвитку в умовах шкільного навчання. Особливий акцент здійснюється на здатність дітей встановлювати асоціативні зв'язки, взаємозв'язки між об'єктами і явищами навколишнього світу, робити висновки та висловлювати судження. Ці характеристики засвідчують сформованість цілісності світоглядних уявлень і є результатом упровадження засад інтеграції в освітньому процесі.

У 5-8-х класах може забезпечуватися здобуття освіти за формами: інституційною очною (денною); індивідуальною (екстернатною, сімейною). Організація освітнього процесу у 2025/2026 навчальному в умовах воєнного

стану здійснюється у першу зміну очно щодня.

У разі зміни безпекової чи епідемічної ситуації в країні, у місті заклад освіти за рішенням педагогічної ради може організувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. При цьому безперервна тривалість занять у синхронному режимі не може перевищувати для учнів:

5-6 класів - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 по 35 хвилин, або 4 по 25 хвилин;

7 класів - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 по 40 хвилин, або 4 по 30 хвилин, або 5 по 25 хвилин;

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті і визначається рішенням військово-цивільних адміністрацій. Рішення приймається за участю батьків.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394). Тривалість виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується більше 1 години у 5 класах, 1,5 години у 6 – 9 класах.

Вибір форм організації освітнього процесу залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки- «суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео

уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. *Практичне заняття*-це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання в практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед учителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу. Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу. Екскурсії насамперед покликані показати учням практичне застосування знань, здобутих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором матеріалу для виконання визначених завдань під час екскурсії). Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконувати самостійно розподілені ролі та аналізувати виконану роботу. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У школі для учнів 5-8-х класів можлива організація освітнього процесу за технологіями дистанційного навчання за допомогою:

- поєднання онлайн-занять через інформаційно-комунікаційну

автоматизовану систему «Єдина школа», платформу Zoom, Google Meet;

- заздалегідь підготовлених презентацій чи із зовнішніх освітніх ресурсів;
- ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою;
- використання безкоштовних веб серверів та платформ, наприклад НаУрок.

У зв'язку із необхідністю здійснення навчання в умовах воєнного стану велика увага приділяється безпеці учасників освітнього процесу. Розроблено алгоритм дії у разі звучання сигналу «Повітряна тривога», облаштовано найпростіше укриття, відтреновано евакуацію.

### ***Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.***

Система внутрішнього забезпечення якості складається з таких компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
  - навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
  - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
  - якість проведення навчальних занять;
  - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
  - контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
  - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
  - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

*Кадрове забезпечення освітньої діяльності* викладання у 5-8-х класах повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями.

При створенні класу з інклюзивним навчанням на окремому аркуші складається індивідуальний навчальний план для дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням рекомендацій ІРЦ та за участю батьків

Індивідуальний навчальний план розробляється на основі Типових навчальних планів закладу загальної середньої освіти і затверджується керівником закладу.

Індивідуальний навчальний план визначає перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета за роками навчання, а також тижневу кількість годин. В індивідуальному навчальному плані передбачаються години для проведення корекційно-розвиткових занять, а також додаткові години на індивідуальні і групові заняття, курси за вибором, факультативи тощо.

У середній ланці сформовано 1 інклюзивний клас (6-1 учень)

## **7. ОПИС ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОЦІНЮВАННЯ**

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів,

інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану в бальному оцінюванні, яке передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України № 1093 від 02.08.2024 р. «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» листа від 14.03.2025 №1/4895-25 Міністерство освіти і науки «Про роз'яснення щодо окремих питань оцінювання результатів навчання учнів 5-8 класів відповідно до вимог Держстандарту базової середньої освіти» та рішення педагогічної ради (протокол №1 від 25.08.2025) оцінювання навчальних досягнень у 5-8-х класах здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів. Результати навчання — це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5-8-х класів є формувальне та підсумкове оцінювання.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання. Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним

стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу.

Оцінювання учнів 5-8-х класів здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні.

Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові. Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів: усного опитування (індивідуальне, групове тощо); спостереження; аналіз портфоліо; письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи); практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо); завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо); самооцінювання, взаємооцінювання; 4 комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо. Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів здійснюється очно або дистанційно з використанням інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку. Під час оцінювання результатів навчання враховується дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела

інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей). У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання відбувається під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (електронних щоденників учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

### **ПЕРЕЛІК МОДЕЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ АДАПТАЦІЙНОГО ЦИКЛУ 5-8-Х КЛАСІВ**

| <b>№ з/п</b> | <b>Назва модельної програми</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1.</b>    | Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори : О.В. Зоболотний, В.В. Зоболотний, В.П.Лавринчук, К.В.Плівачук, Т.Д. Попова).                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>2.</b>    | Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкарь С.І., Шило С.Б.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)                                                                                                                                                                  |
| <b>3.</b>    | Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>4.</b>    | Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотникова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В., Добра О.М., Кіор Т.М., Мацькович М.Р., Глинюк Л.М., Браун Є.Л.)                                                                                                                                                         |
| <b>5.</b>    | Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 10 жовтня 2023 року № 1226 |
| <b>6.</b>    | Модельна навчальна програма «Музичне мистецтво» 5-6 класи – модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Мистецтво» для 5–6 класів авторів Масол Л. М., Просіна О.В.                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|     |                                                                                                                                                                                                                              |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 7.  | Модельна навчальна програма «Образотворче мистецтво» 5-6 класи - інтегрованого курсу «Мистецтво» для 5–6 класів авторів Масол Л. М., Просіна О. В.                                                                           |
| 8.  | Модельна навчальна програма «Технології» 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.).                                                |
| 9.  | Модельна навчальна програма «Фізична культура» 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти ( Педан О.С., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Ребрина А.А., Деревянко В.В.)                                                     |
| 10. | Модельна навчальна програма «Математика» 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти(автор Істер О.С.).                                                                                                                |
| 11. | Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти» 5 клас для закладів загальної середньої освіти (автори Гісем О.В., Мартинюк О.О.).                                                            |
| 12. | Модельна навчальна програма «Інформатика» 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.)                                                                                                  |
| 13. | Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія» 6 клас для закладів загальної середньої освіти (автори Олександр Гісем, Олександр Мартинюк, Наталія Сорочинська, Ольга Гісем, Ярослав Василенко)            |
| 14. | Модельна навчальна програма «Фізична культура» 7-9 класи для закладів загальної середньої освіти ( Баженко Є.В., Коломоєць Г.А., Боляк А.А., Дутчак М.В., Дніпров О.С).                                                      |
| 15. | Модельна навчальна програма «Геометрія» 7-9 класи для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С. ).                                                                                                               |
| 16. | Модельна навчальна програма «Алгебра» 7-9 класи для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.)                                                                                                                   |
| 17. | Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс)» 5–6 класи. (Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. та ін.)                                                                                         |
| 18. | Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут» 7-9 класи (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьева І. В., Хомич О. Л.) |
| 19. | Чинна модельна навчальна програма «Пізнаємо природу» (інтегрований курс). 5–6 класи. (Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)                                                                                               |
| 20. | «Біологія. 7–9 класи» (Балан П.Г., Кулініч О.М. та ін.) біології для 7–9 класів авторів Балан П.Г., Кулініч О.М. та ін.                                                                                                      |
| 21. | Модельна навчальна програма «Всесвітня історія. 7—9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О.В., Бойко В.І., Василенко Я.Л., Даниленко В.М., Мартинюк О.О., Охредько О.Е., Сирцова О.М.)                 |
| 22. | Модельна навчальна програма «Історія України. 7—9 класи» для                                                                                                                                                                 |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | закладів загальної середньої освіти (авт. Гісем О.В., Бойко В.І., Василенко Я.Л., Даниленко В.М., Мартинюк О.О., Охредько О.Е., Сирцова О.М., Тарасюк Т.Д.)                                                                                                                                                    |
| 23. | Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.) |
| 24. | Модельна навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т. О., Пахаренко В.І., Слижук О. А., Тригуб І.А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883                  |
| 25. | Модельна навчальна програма «Мистецтво для 7–9 класів автор Масол Л. М.                                                                                                                                                                                                                                        |
| 26. | Модельна навчальна програма «Технології. 7–9 класи» (Ходзицька І. Ю., Горобець О. В. та ін.)                                                                                                                                                                                                                   |
| 27. | Модельна навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Григорович О.В.) наказ Міністерства освіти і науки України від 27.12.2023 №1575                                                                                                                                  |

## РОЗДІЛ IV.

### 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ II РІВНЯ

Відповідно до статті 33 Закону України «Про освіту», статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» **освітня програма** - це єдиний комплекс освітніх компонентів, спланованих і організованих закладом загальної середньої освіти для досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом загальної середньої освіти результатів навчання.

Освітня програма базової середньої освіти окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (9 клас)

У 2025/2026 навчальному році реалізація призначення закладу здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- гуманізм як норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною;
- інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу;
- визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості;
- створення сприятливих умов для формування й розвитку в дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує;
- урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальні плани для 9 класу.

Для реалізації мети діяльності Сапанівської гімназії освітню програму на 2025/2026 навчальний рік розроблено відповідно до таких документів:

➤ Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;

➤ Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

➤ Постанови Кабінету Міністрів України від 23 червня 2024 року № 841 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні»;

➤ Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394;

➤ Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392

➤ Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405;

*Наказів Міністерства освіти і науки України:*

➤ від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»;

➤ від 20 лютого 2002 року № 128 «Про затвердження нормативів наповненості груп, класів загальноосвітніх шкіл та порядку поділу на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах»;

➤ від 15.05 2023 р. № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

➤ від 08.06.2018 р. № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти»;

➤ від 09.09.2022р. №805 «Про затвердження положення про атестацію педагогічних працівників»;

➤ від 07.08.2024 року № 1112 «Про затвердження Порядку та умов здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»

➤ Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536 (у редакції наказу Міністерства

освіти і науки України від 10 лютого 2021 року №160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518;

➤ Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;

➤ Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);

➤ Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16.04.2018 № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018р за №564/32016;

➤ Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 №762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;

Листів Міністерства освіти і науки України:

➤ від 16.03.2022 №1/3472-22 «Про виконання Указу Президента України Володимира ЗЕЛЕНСЬКОГО від 16.03.2022 №143/2022».

➤ Листа МОН від 05.04.2024р. №1/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/2025 року»;

➤ Листа Міністерства освіти і науки України від 06 лютого 2008 року №1/961 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів»;

➤ Листа МОН від 22.07.24 року № 1/13007-24 «Про методичні рекомендації щодо соціалізації та інтеграції дітей внутрішньо переміщених осіб у громадах».

➤ Стратегії розвитку школи на 2025-2030роки.

➤ Статуту школи.

Основним призначенням закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм.

Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнів, які є обов'язковими, за рішенням закладу містить інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

## **2. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ДЛЯ УЧНІВ 9 КЛАСУ ТА ОРІЄНТОВНА ТРИВАЛІСТЬ І МОЖЛИВІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, ПРЕДМЕТІВ, ДИСЦИПЛІН**

Загальний обсяг навчального навантаження для учні 9-го класу – 1207,5 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Сапанівської гімназії, який розроблено відповідно до Таблиці 10 Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (9 клас) і який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Мовою навчання у школі є українська.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформоване відповідно до статево-вікових особливостей учнів, матеріально-технічної бази закладу, кадрового забезпечення.

Змістове наповнення предмету «Трудове навчання» сформоване з врахуванням кадрового та матеріально-технічного забезпечення освітнього закладу.

Робочий навчальний план закладу включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на вивчення навчальних предметів інваріантної складової, ведення курсів за вибором.

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

З метою формування в учнів готовності до захисту Вітчизни та дій в умовах надзвичайних ситуацій, збереження власної безпеки і безпеки людей у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часу на предмет «Захисник України» у 9-му класі виділено 0,5годин із варіативної частини.

З метою удосконаленого володіння українською мовою як важливого засобу спілкування, усвідомлення учнями особливостей культури, у 9-му класі було введено 1 год предмету «Українська мова» на розширення.

Згідно з наказом МОН від 03.06.2025 № 808 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп продовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» при вивченні окремих предметів у школі запроваджується поділ класів на групи при вивченні інформатики (клас ділиться на 2 групи, але не менше 8 учнів у групі);

Організація навчання здійснюватиметься за програмами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України та підручниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

Граничну наповнюваність класів та тривалість уроків встановлено відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

### **3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.**

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті базової та повної загальної середньої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 визначено завдання, які вчителі повинні реалізувати у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх враховано при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

**Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:**

- **організацію навчального середовища** — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- **окремі предмети** — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проєкти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і

змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- *роботу в проєктах;*
- *позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.*

| Наскрізна лінія                      | Коротка характеристика                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Екологічна безпека й сталий розвиток | <p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>                                                                                        |
| Громадянська відповідальність        | <p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проєкти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p> |
| Здоров'я і безпека                   | <p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і</p>                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                | розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Підприємливість і фінансова грамотність</b> | Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).<br>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів. |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

#### **4. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти). У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за

формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

## **5. ПЕРЕЛІК ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ.**

Навчальний план у 9-му класі Сапанівської гімназії передбачає через окремі предмети реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту, за якими укладено освітню програму закладу, а саме:

- Мови і літератури;
- Суспільствознавство;
- Мистецтво;
- Математика;
- Природознавство;
- Технології;
- Здоров'я і фізична культура.

Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Очікувані результати навчання учнів – це результати, яких потрібно досягти на певному етапі освітнього процесу. Вони співвідносяться з обов'язковими результатами навчання, визначеними Державним стандартом. Орієнтовна послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів забезпечується структуруванням змісту навчальних предметів з використанням розділів, тем / тематик. Пропонований зміст окреслює рекомендований обсяг навчального матеріалу, що має бути опанований учнями за певний період навчання в процесі досягнення очікуваних результатів.

## **6. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.**

Освітній процес у закладі організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

За потреби заклад освіти організовує здобуття освіти за індивідуальною формою навчання (сімейна).

Основними формами організації освітнього процесу у школі можуть різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;

➤ комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку можуть проводитись навчально-практичні заняття. Ця форма організації має поєднувати виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Для організації дистанційного навчання в період воєнного стану в Україні використовуються методичні рекомендації МОН.

В освітньому закладі створено умови для дистанційного навчання за допомогою:

- онлайн-занять через Zoom;
- систему «Єдина школа».

В умовах інклюзивного середовища, навчання дітей з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до особливостей, що зазначені в індивідуальній програмі розвитку та з використанням індивідуального навчального плану та індивідуальної навчальної програми кожної дитини з особливими освітніми потребами.

При створенні класу з інклюзивним навчанням на окремому аркуші складається індивідуальний навчальний план для дітей з особливими освітніми потребами з урахуванням рекомендацій ПМПК та за участю батьків.

Індивідуальний навчальний план розробляється на основі Типових навчальних планів закладів загальної середньої освіти і затверджується керівником закладу.

Індивідуальний навчальний план визначає перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета за роками навчання, а також тижневу кількість годин. В індивідуальному навчальному плані передбачаються години для проведення корекційно-розвиткових занять.

### **ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ.**

В освітньому закладі система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у школі II ступеня повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями, а саме:
  - з 10 вчителів, які працюють у 9-му класі
    - старших вчителів – 7
    - спеціалістів вищої категорії – 6
    - спеціалістів I категорії – 2
    - спеціалістів II категорії – 1
    - спеціалістів – 1;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН;

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – учні середньої школи навчаються у навчальних кабінетах, майстернях і спортивній залі, які обладнані відповідно до вимог Положення про навчальний кабінет та вимог техніки безпеки;
- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне; проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

Освітня програма закладу передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітню програму закладу та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднює на веб-сайті закладу.

## **РОЗДІЛ V**

### **1. МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА**

Випускник Нової української школи Сапанівської гімназії – це особистість, патріот та інноватор.

- Цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення;
- Патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення;
- Інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку, конкурувати на ринку праці, вчитися впродовж життя.

Освічені українці, всебічно розвинені, відповідальні громадяни і патріоти, здатні до інновацій – ось загальна формула, до якої прагне школа і наша є не винятком. Стоячи на порозі великим змін, ми приймаємо їх і будуємо формулу «випускника» по максимуму, тому що віримо: ось хто поведе Україну в XXI століття.

Сучасний світ складний. Дитині недостатньо дати лише знання. Ще необхідно навчитися користуватися ними. Знання та вміння, взаємопов'язані з ціннісними установками учня, формують його життєві компетентності, необхідні для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці.

Ключові компетентності – це ті якості, яких кожен потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування і які здатні забезпечити життєвий успіх молоді у суспільстві знань.

До ключових компетентностей, визначених Новою школою і педагогічною радою школи належать:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей у навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формувати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;  
11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Усі перелічені компетентності однаково важливі й взаємопов'язані. Кожну з них діти набуватимуть послідовно, поступово під час вивчення різних предметів на всіх етапах освіти. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

- уміння читати і розуміти прочитане;
- уміння висловлювати думку усно і письмово;
- критичне мислення;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- ініціативність;
- творчість;
- уміння вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення;
- уміння конструктивно керувати емоціями, застосовувати емоційний інтелект;
- здатність до співпраці в команді.

Основою такої моделі є Концепція Нової української школи.

## **2. НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ ТА ЇХ ОБҐРУНТУВАННЯ**

Сапанівська гімназія Кременецької міської ради – нараховує 9 класів

У школі навчається 143 учні. Тип закладу: гімназія, комунальної форми власності.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти І ступеня (початкова освіта) розроблені на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», а також:

- для 1-4 класів – Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН України від 08.10.2019 року № 1272 та від 08.10. 2019 № 1273);

**Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін**

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів складає **3477 годин/навчальний рік:**

- для 1 класу - 782 годин/ навчальний рік,
- для 2 класу – 875 годин/навчальний рік,
- для 3 класу – 910 годин/навчальний рік,
- для 4 класу – 910 годин/навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими

предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах I ступеня в додатку № 1.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти 5-8 класів розроблені на основі Типової освітньої програми для учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти № 235 від 19 лютого 2021 року, що окреслені у додатку № 2.

Навчальний план для здобувачів загальної середньої освіти 9-го класу розроблені на виконання Закону України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» що окреслені у Додатку № 3.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

**Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін**  
Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9 класів закладів загальної середньої освіти складає **5932 годин/навчальний рік:**

для 5 класу – 1067,5 годин/навчальний рік,

для 6 класу – 1172 годин/навчальний рік,

для 7 класу – 1225 годин/навчальний рік,

для 8 класу – 1260 годин/навчальний рік,

для 9 класу – 1207,5 годин/навчальний рік,

**Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.**

Третій рік у закладі організовано інклюзивне навчання відповідно Постанови Кабінету Міністрів № 872 від 15 серпня 2011 року «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» п. 3, п. 12 та п. 14 та відповідно Постанови Кабінету Міністрів № 88 від 14 лютого 2017 включає надання дитині з особливими освітніми потребами психолого-педагогічних, корекційно - розвиткових занять, тому з дитиною займається практичний психолог і асистент вчителя додатково проводить заняття «Корекція розвитку»- 1 година в тиждень та «Корекція та розвиток психофізичних функцій» - 1 година в тиждень індивідуальни скорегований навчальний план для дитини з особливими освітніми потребами окреслено в Додатку 2.

Постійно йде тісна співпраця учителів-предметників, асистента вчителя, практичного психолога та батьків учнів.

Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується заступником.

Години варіативної частини використані для вивчення курсу за вибором:

Захисник України у 9 класі – 0,5 год.,

У школі діють гуртки:

- «Співаночка» - 2 години в тиждень та «Соколята» - 2 години в тиждень;

- «Юний спортсмен» - 2 год. на тиждень;

- «Соколята» - 2 год. на тиждень.

Гурткова робота створена за бажанням учнів та батьків для всебічного розвитку та виявлення обдарованості учнів.

### **3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

Великого значення на сьогоднішній день набуває аспект педагогіки партнерства між всіма учасниками освітнього процесу.

Педагогіка партнерства (співробітництва) ґрунтується на принципах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості. Її метою бачимо створення нового гуманного співтовариства. Головним завданням педагогіки партнерства вбачаємо:

- подолання інертності мислення,
- перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу.

Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів.

Принципи партнерства застосовуємо:

- повага до особистості;
- доброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах;
- діалог – взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (про активність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності. Як інструменти педагогіки партнерства можна використовувати цікаві й захоплюючі розповіді, відверту бесіду, справедливую і незалежну оцінку, заохочення творчих успіхів, особистий

приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо.

Упродовж останніх років наполегливо працюємо на упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- відсутність адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтація на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від орієнтації навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і права дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини; впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини передбачає виховання гуманістичних та демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству.

#### **4. ПОКАЗНИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

Одним з сучасних викликів цієї Освітньої програми є продовження впровадження Державного стандарту. Адже цей документ має новий зміст, спрямований на формування компетентностей в учнів. Всі ці параметри потребують особливої уваги як з боку адміністрації школи, так і з боку батьків, які перебувають з нами в партнерських відносинах.

До вимірювання також належать рівень виконання планів та програм, календарно-тематичне планування вчителя, а також професійно-діяльнісності якості педагогічних працівників. Особливу увагу треба приділити вчителям початкових класів.

Визначаємо критерії, що містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, необхідні для успішного виконання стратегічної мети та завдань реформування початкової освіти:

- професійно-педагогічна компетентність – обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, що сприяє цілісному індивідуально-особистісному становленню дітей молодшого шкільного віку, здатність до продуктивної професійної діяльності на основі розвиненої педагогічної рефлексії відповідно до провідних ціннісно-

світоглядних орієнтацій, вимог педагогічної етики та викликів початкової школи;

- соціально-громадянська компетентність – розуміння сутності громадянського суспільства, володіння знаннями про права і свободи людини, усвідомлення глобальних (у тому числі екологічних) проблем людства і можливостей власної участі у їх розв’язанні, усвідомлення громадянського обов’язку та почуття власної гідності, вміння визначати проблемні питання у соціокультурній, професійній сферах життєдіяльності людини та віднаходити шляхи їх розв’язання, навички ефективної та конструктивної участі в цивілізаційному суспільному розвитку, здатність до ефективної командної роботи, вміння попереджувати та розв’язувати конфлікти, досягаючи компромісів;

- загальнокультурна компетентність – здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва, усвідомлення власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших;

- мовно-комунікативна компетентність – володіння системними знаннями про норми і типи педагогічного спілкування в процесі організації колективної та індивідуальної діяльності, вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації, розвиненість культури професійного спілкування, здатність досягати педагогічних результатів засобами продуктивної комунікативної взаємодії (відповідних знань, вербальних і невербальних умінь і навичок залежно від комунікативно - діяльнісних ситуацій);

- психологічно - фасилітативна компетентність – усвідомлення ціннісної значущості фізичного, психічного і морального здоров’я дитини, здатність сприяти творчому становленню молодших школярів та їхній індивідуалізації;

- підприємницька компетентність – вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави;

- інформаційно-цифрова компетентність – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства